

ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพของแม่ช้ไทยสูงอายุ

ปวีณา งามสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ. ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ภาวะสุขภาพและพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพของแม่ชีไทยสูงอายุ (HEALTH STATUS AND HEALTH-SEEKING BEHAVIOR OF OLDER THAI NUNS)

ปริญญางามสิงห์ 4536561 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ประคอง อินทรสมบัติ, ค.ม. (การบริหารการพยาบาล),
พรทิพย์ มาลาธรรม, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพ พฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ระบบการดูแลสุขภาพของแม่ชีไทยสูงอายุ ที่พักอาศัยในวัดเขต กรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบแนวคิดภาวะสุขภาพของสมิธและการอธิบายความเจ็บป่วยของไคลแมนเป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นแม่ชีไทยสูงอายุ จำนวน 70 ราย ที่พักอาศัยในวัดเขต กรุงเทพมหานคร เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า แม่ชีไทยสูงอายุมีการเจ็บป่วยเฉียบพลัน ร้อยละ 88.6 และเจ็บป่วยเรื้อรัง ร้อยละ 94.3 สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน และขั้นต่อเนื่อง แต่กลั้นปัสสาวะไม่ได้ถึงร้อยละ 54.3 และไม่สามารถเดินทางโดยใช้รถขนส่งสาธารณะ ร้อยละ 34.3 สามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ ร้อยละ 98.6 และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้ ร้อยละ 71.8 แต่ไม่สามารถปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมในวัดและเรี่ยวแรงที่ลดลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ร้อยละ 1.4 สามารถบรรลุถึงความใฝ่ฝันอันสูงสุดในชีวิตได้ ร้อยละ 52.8 ส่วนพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพจะมีทั้งการคงไว้ซึ่งสุขภาพดีและการดูแลเมื่อเจ็บป่วย โดยเมื่อเจ็บป่วย กลุ่มตัวอย่างจะใช้ระบบการดูแลสุขภาพส่วนประชาชนเป็นอันดับแรก แล้วจึงแสวงหาการดูแลสุขภาพจากแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ ระบบการดูแลสุขภาพส่วนวิชาชีพ และระบบการดูแลสุขภาพส่วนพื้นบ้าน อาจใช้ 2-3 ระบบพร้อมกัน หรือเปลี่ยนไปมาระหว่างการใช้ระบบการดูแลสุขภาพทั้งสามระบบ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ระบบการดูแลสุขภาพ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านระบบบริการสุขภาพ 2) ปัจจัยด้านผู้ให้บริการ และ 3) ปัจจัยด้านผู้ใช้บริการ

จากผลการศึกษา ทำให้เข้าใจภาวะสุขภาพของแม่ชีไทยสูงอายุ แนวทางการแสวงหาการดูแลสุขภาพ และได้แนวทางการวางแผนการดูแลให้เหมาะสมกับความต้องการและข้อจำกัดของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน

HEALTH STATUS AND HEALTH-SEEKING BEHAVIOR OF OLDER THAI NUNS

PAWEENA NGAMSING 4536561 RAAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORS: PRAKONG INTARASOMBAT, M.Ed., PORNTIP
MALATHUM, Ph.D. (Nursing)**ABSTRACT**

This descriptive study focus on older Thai nuns. It aims to explore their health status, health-seeking behavior and factors related to their utilization of the health care system. Smith's health model and Kleinman's explanatory model of illness were used to guide this study. The sample consisted of 70 older Thai nuns who were selected from six temples in Bangkok by purposive sampling. The quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while the qualitative data from the interviews were analyzed using content analysis.

The results revealed that older Thai nuns had acute illness at a rate of about 88.6% and chronic illness at a rate of about 94.3%. They were able to perform most of the basic activities of daily living and instrumental activities of daily living but they had urinary incontinence about 54.3% and 34.3% could not use public transport by themselves. Most of them could perform daily morning-evening chanting and practice meditation. 71.8% of them performed good deeds for the benefit of society. They could not adapt to the temple's environment and to the degeneration of their physical health 1.4%. Most of them (52.8%) were able to accomplish goal in their lives. Health-seeking behavior was the maintenance of good health and self-care response to illness. When sick, the older Thai nuns used the popular sectors such as family neighbor, social-nexus, and community first before they decided to seek care service from alternative sectors: professional sectors such as the physician and folk sectors such as herbs, and Thai massage. They might have used two to three sectors at the same time or interchangeably in three sectors. Factors involving utilization of health care system included health care system, health team members, and client factors.

This study increases understanding of health status of older Thai nuns resulting in guiding the health team members to provide health care for older nuns so that they can care themselves and others.

KEY WORDS: HEALTH STATUS/ HEALTH-SEEKING BEHAVIOR/ FACTORS
INVOLVING UTILIZATION OF HEALTH CARE SYSTEM/
OLDER THAI NUNS

145 pp.